שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

הכמיהה לירושלים ומשמעות חג הסיגד

דף קריאה • חט"ב

במשך מאות שנים חיה קהילת ביתא ישראל בכפרים בהרי אתיופיה, רחוק מאוד משאר העם היהודי. במשך דורות רבים היה לה קשר מועט מאוד, אם בכלל, עם קהילות יהודיות אחרות – אבל היא שמרה בקפדנות על התורה, על השבת ועל החגים. לאורך כל הדורות האלה ליוותה אותה כמיהה עמוקה: הגעגוע לירושלים.

ביטוי מרכזי לכמיהה הזאת הוא חג הסיגד. החג חל בכ"ט בחשוון, חמישים יום אחרי יום הכיפורים, והמילה "סיגד" פירושה בשפת געז השתחוות. ביום הזה צמים ולובשים בגדים לבנים. בבוקר צועדים בני הקהילה יחד אל ראש הר גבוה, ובראשם הקסים – מנהיגי הדת – הנושאים את האורית, כתבי הקודש בשפת געז.

למה דווקא הר? ההר מזכיר את מעמד הר סיני, שבו קיבל העם את התורה, ומקום גבוה נחשב טהור וקרוב יותר לשמיים. על ראש ההר קוראים הקסים מן הכתבים, ובהם הסיפור מספר נחמיה: בימי שיבת ציון קרא עזרא הסופר בתורה לפני כל העם, והעם התאסף בצום, התוודה וחידש את הברית עם ה'. כך גם בסיגד: הקהל משתחווה, מבקש סליחה ומתפלל לשוב לירושלים.

אחר כך יורדים מן ההר בשירה ובריקודים, ושוברים את הצום בסעודה חגיגית משותפת. על שולחן החג של יהודי אתיופיה מוגש לא פעם הדאבו – לחם עגול וחגיגי.

היום, כשרוב בני הקהילה חיים בישראל, נערכת העצרת המרכזית בטיילת ארמון הנציב בירושלים, מול העיר העתיקה. הכמיהה של דורות הפכה למציאות – אבל החג ממשיך להזכיר שזיכרון, ברית וקהילה הם דברים שמחדשים בכל שנה.

שאלות

1. (איתור מידע) מה פירוש המילה "סיגד", ומתי חל החג?

2. (הסקה) מדוע, לפי הקטע, נערך הטקס דווקא על ראש הר? כתבו שתי סיבות.

3. (אוצר מילים) הסבירו במילים שלכם מהי "אורית", ומי נושא אותה אל ההר. מצאו בקטע מילה נרדפת ל"געגוע".

4. (רפלקציה) מהי כמיהה? כתבו 3–4 שורות על משהו או מישהו שאתם כמהים אליו, ומה אתם עושים כדי לשמור על הקשר.

📌 מילון קטן: **געז** – שפת הקודש העתיקה • **קסים** – מנהיגי הדת של הקהילה • **שיבת ציון** – חזרת היהודים מבבל לארץ ישראל.

שֵׁם: _____ כִּתָּה: _____

הַגַּעְגּוּעַ לִירוּשָׁלַיִם – חַג הַסִּיגְד

דף קריאה מנוקד • יסודי ועולים 🟢

לִפְנֵי הַרְבֵּה שָׁנִים גָּרוּ יְהוּדִים בִּכְפָרִים בְּאֶתְיוֹפְיָה. הֵם גָּרוּ רָחוֹק מְאוֹד מִירוּשָׁלַיִם, וְהִתְגַּעְגְּעוּ אֵלֶיהָ מְאוֹד.

כָּל שָׁנָה, בְּכ״ט בְּחֶשְׁוָן, הֵם חָגְגוּ אֶת חַג הַסִּיגְד. ״סִיגְד״ זֶה הִשְׁתַּחֲוָיָה. הַחַג הוּא חֲמִשִּׁים יוֹם אַחֲרֵי יוֹם כִּפּוּר.

בַּבֹּקֶר כֻּלָּם לָבְשׁוּ בְּגָדִים לְבָנִים וְצָמוּ. הֵם עָלוּ יַחַד לְהַר גָּבוֹהַּ. הַזְּקֵנִים, אַנְשֵׁי הַדָּת, הָלְכוּ רִאשׁוֹנִים. הֵם הֶחְזִיקוּ אֶת הָאוֹרִית – סֵפֶר הַתּוֹרָה שֶׁל הַקְּהִלָּה.

לָמָּה הַר? כִּי הָהָר מַזְכִּיר אֶת הַר סִינַי, וּמָקוֹם גָּבוֹהַּ הוּא מָקוֹם טָהוֹר.

עַל הָהָר הַזְּקֵנִים קָרְאוּ מִן הָאוֹרִית. כֻּלָּם הִתְפַּלְּלוּ, בִּקְּשׁוּ סְלִיחָה וְאָמְרוּ: ״בַּשָּׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם!״

אַחַר כָּךְ הֵם יָרְדוּ מִן הָהָר, שָׁרוּ וְרָקְדוּ, וְאָכְלוּ יַחַד אֲרוּחָה חֲגִיגִית.

הַיּוֹם רַב בְּנֵי הַקְּהִלָּה גָּרִים בְּיִשְׂרָאֵל. בְּחַג הַסִּיגְד הֵם נִפְגָּשִׁים בִּירוּשָׁלַיִם, בְּמָקוֹם גָּבוֹהַּ, וּמִסְתַּכְּלִים עַל הָעִיר. הַחֲלוֹם הִתְגַּשֵּׁם!

שְׁאֵלוֹת

1. מָתַי חַג הַסִּיגְד?

2. לָמָּה הֵם עָלוּ לָהָר? כִּתְבוּ שְׁתֵּי סִבּוֹת.

3. מָה זֶה אוֹרִית? סַמְּנוּ:

☐ לֶחֶם ☐ סֵפֶר הַתּוֹרָה שֶׁל הַקְּהִלָּה ☐ בֶּגֶד לָבָן

4. לְמִי אוֹ לְמָה אַתֶּם מִתְגַּעְגְּעִים? כִּתְבוּ 2–3 שׁוּרוֹת.

📌 מִלִּים: **קֵס** – אִישׁ דָּת • **אוֹרִית** – סֵפֶר הַתּוֹרָה • **גַּעְגּוּעַ** – רוֹצִים מְאוֹד לִהְיוֹת עִם מִישֶׁהוּ אוֹ בְּמָקוֹם.

🔑 מפתח תשובות – דפי הקריאה

חט"ב: "הכמיהה לירושלים ומשמעות חג הסיגד"

1. סיגד = השתחוות (בשפת געז). החג חל בכ"ט בחשוון, 50 יום אחרי יום הכיפורים.
2. 1) ההר מזכיר את מעמד הר סיני, שבו קיבל העם את התורה. 2) מקום גבוה נחשב טהור וקרוב יותר לשמיים.
3. אורית – כתבי הקודש של ביתא ישראל, בשפת געז. הקסים, מנהיגי הדת, נושאים אותה. מילה נרדפת לגעגוע: כמיהה.
4. כמיהה = געגוע עמוק ומתמשך. תשובה אישית: 3–4 שורות שמתארות אל מה/מי כמהים ודרך אחת לשמור על הקשר (מכתב, שיחה, ביקור, מנהג משפחתי).

יסודי ועולים: "הַגַּעְגּוּעַ לִירוּשָׁלַיִם"

1. בְּכ"ט בְּחֶשְׁוָן (50 יוֹם אַחֲרֵי יוֹם כִּפּוּר).
2. הָהָר מַזְכִּיר אֶת הַר סִינַי; מָקוֹם גָּבוֹהַּ הוּא מָקוֹם טָהוֹר.
3. סֵפֶר הַתּוֹרָה שֶׁל הַקְּהִלָּה.
4. תְּשׁוּבָה אִישִׁית, 2–3 שׁוּרוֹת.

עובדות שנבדקו: כ"ט בחשוון, 50 יום אחרי יום הכיפורים; "סיגד" = השתחוות בגעז; צום, בגדים לבנים, עלייה להר עם הקסים והאורית; ההר כזכר למעמד הר סיני ומקום גבוה כטהור; קריאה בנחמיה ח'–ט' (עזרא קורא בתורה, צום, וידוי, חידוש הברית); ירידה בשירה וסעודה; העצרת בישראל בטיילת ארמון הנציב. מקורות: ויקיפדיה העברית "סיגד", ספר נחמיה, דף המורה באתר.